

บทที่ ๕

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุป

สรุปประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ ทุกสาขาวิชาชั้นปีที่ ๑ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ ทุกสาขา ชั้นปี ๒ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ ทุกสาขา ชั้นปี ๓ พบว่า อยู่ระดับปานกลาง

สรุปประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ทุกสาขา ชั้นปี ๔ พบว่า อยู่ระดับดี ถึงอย่างใดก็ตาม มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผล

เป็นการประเมินประสิทธิภาพการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติตามการประเมินของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๕.๒.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๑. จากการสังเกตอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑,๓,๕,๗ โดยภาพรวมพบว่า อาจารย์สอนที่มีวุฒิปริญญาโทอยู่ในระดับมาก ส่วนปริญญาเอกนั้นมีน้อย และยังพบว่า อาจารย์สอน เคยได้ผ่านการอบรมการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับดีมาก เป็นที่น่าพอใจ ของนิสิตและมหาวิทยาลัยนำเอาเป็นตัวอย่างต่อไป

๒. ประสิทธิภาพด้านทางบริหารจัดการ คณะผู้วิจัย ได้สังเกตจากเอกสารประกอบการสอน และแผนการสอนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับดีมาก เพราะพบว่า ทุกอาจารย์สอน มีเอกสารประกอบการสอน เป็นเอกสารที่ดีมาก แต่ยังขาดหลักวิชาการเท่านั้น

ด้านเอกสารคำสอน และแผนการสอน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก แต่ เอกสารประกอบการสอนและ เอกสารคำสอน เป็นเอกสารที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะขาดหลักวิชาการ เช่น ไม่มีความนำ บทสรุป การอ้างอิง วรรค และอ้างอิงแทรกในแต่เขียน เรียบเรียง ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักอ้างอิงทางวิชา ต้องปรับปรุงแก้ไข

ด้านสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องฉายข้ามศีรษะ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อย ตามที่สังเกตการสอน อาจารย์สอนทั้ง ๓ ครั้ง ปรากฏว่า ไม่พบเครื่องมือเหล่านี้เลย จึงไม่มีประสิทธิภาพการสอน และไม่เป็นที่น่าสนใจของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี อาจารย์สอน ต้องแก้ไขปรับปรุงส่วนนี้

ด้านเพาเวอร์พอยท์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ระดับน้อยมาก จากผู้สังเกตการณ์สอน ทั้ง ๓ ครั้ง ปรากฏออกมาว่า ไม่มีอาจารย์ท่านไหนใช้เพาเวอร์พอยท์เลย จึงไม่มีประสิทธิภาพด้านนี้ เป็นที่น่าสนใจของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี อาจารย์สอน ต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนาอีกมาก

ด้านวีดิทัศน์พุทธประวัติ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อยมาก จากผู้สังเกตการณ์สอนทั้ง ๓ ครั้ง ปรากฏออกมาว่า ไม่มีอาจารย์ท่านไหนใช้วีดิทัศน์พุทธประวัติเลย จึงไม่มีประสิทธิภาพการสอนด้านนี้ เป็นที่น่าสนใจของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี อาจารย์สอนต้องแก้ไขปรับปรุงพัฒนาอีกมาก

๓. ประสิทธิภาพด้านการสอน เช่น สอนแบบบรรยาย โดยภาพรวมพบว่า อยู่ใน ระดับดีมากที่สุด

การฝึกสมาธิบริหารจิต โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับดีมากที่สุด จากผู้สังเกตการณ์ สอนทั้ง ๓ ครั้ง ปรากฏออกมาว่า มีอาจารย์ท่านใช้หลักสอนตามบรรยายและการฝึกสมาธิบริหาร จิตดีมากที่สุด จึงมีประสิทธิภาพการสอนด้านนี้ เป็นที่น่าสนใจของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี และสมควรเอาเป็นตัวอย่าง

สอนตามหลักวิปัสสนากรรมฐานและสมณะกรรมฐาน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ใน ระดับดีมากที่สุด สอนด้านประสบการณ์การนั่งสมาธิ และเดินจงกรม โดยภาพรวมพบว่า อยู่ใน ระดับดีมากที่สุด เป็นที่น่าสนใจ

สาธิตการนั่งสมาธิ และเดินจงกรม โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีมากที่สุด จึง เป็นที่น่าสนใจของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี นำเอาเป็น ตัวอย่าง

๔. คณะผู้วิจัยได้นำข้อสอบ มาวิเคราะห์ ส่วนมากอาจารย์สอนจะออกข้อสอบแบบบรรยาย (อัตนัย) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก มีอาจารย์สอนบางท่านออกข้อสอบแบบปรนัย โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย

สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์จากข้อมูลดังกล่าว อาจารย์สอนขาดสื่อการเรียนการสอน มองเห็นได้ชัดเจน มหาวิทยาลัยต้องมีวิสัยร่วมกันกับอาจารย์สอน และวิธีการออกข้อสอบที่ทันสมัย และอาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑, ๓, ๕, ๗ ไม่แตกต่างกัน ตามที่สังเกตอาจารย์สอนทั้ง ๓ ครั้ง และ หลายๆ มิติ เช่น

มิติเวลา มิติสถานที่ มิติ บุคคล เวลาสอนแตกต่างกัน สถานที่ห้องเรียนแตกต่างกัน บุคคลอาจารย์สอนมีประสบการณ์ที่แตกต่าง ผลปรากฏออกมาเหมือนกันทั้ง ๓ ครั้ง ดังกล่าวแล้ว

๕.๒.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๑

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๖๕ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพปานกลาง จึงไม่เป็นที่พอใจของนิสิต อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๑ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับปานกลาง

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๒

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๖๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพดี จึงถึงอย่างใดก็ตาม อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๒ มากกว่าร้อยละ ๖๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับปานกลาง

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๓

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๖๕ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพปานกลาง จึงไม่เป็นที่พอใจของนิสิตเท่าที่ควร อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๓ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับปานกลาง

ประสิทธิภาพการสอนชั้นปีที่ ๔

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ตามการประเมินของนิสิต มากกว่าร้อยละ ๖๐ แต่ไม่เกิน ร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป แสดงว่า การเรียนการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพปานกลาง ถึงอย่างใดก็ตาม อาจารย์สอนต้องปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนทุกๆ ด้านให้มากขึ้นกว่านี้

นิสิตชั้นปีที่ ๔ มากกว่าร้อยละ ๖๐ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนในระดับปานกลาง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

๑. ควรศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติของอาจารย์สอน ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๒. ควรศึกษาวิธีการสอนแบบสาธิตและแบบบรรยาย วิธีการปฏิบัติ วิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบอาจารย์สอนผู้ที่ผ่านประสบการณ์การฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และจากสถาบันอื่น ๆ
๔. สมควรนำเอาผลการวิจัยไปเป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, และ ๗ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และวิทยาเขตอื่น มหาวิทยาลัยวิทยาลัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

๑. นำสื่อเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาประกอบการสอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ
๒. ต้องมีการบรรจุอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางวิปัสสนา
๓. อาจารย์สอนวิชาธรรมะภาคปฏิบัติต้องเป็นผู้ปฏิบัติตัวให้เป็นแบบอย่าง